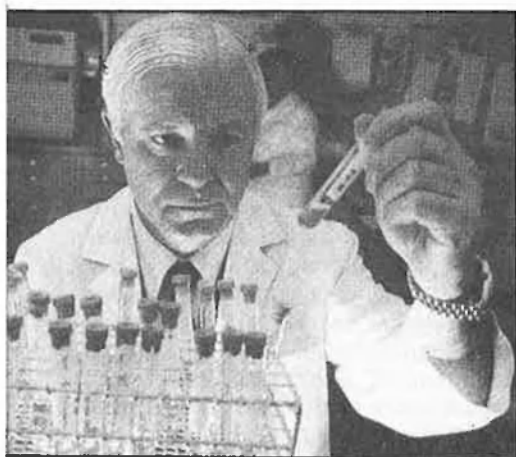

LA RELACIÓ PRODUCCIÓ-INVERSIÓ, DESFAVORABLE ALS PAÏSOS CATALANS

Assignatura pendent

Fer referència a la ciència al País Valencià és parlar d'un sistema científic estatal mal programat i centralitzat a Madrid; a una política científica inspirada en la de les societats occidentals, però que resulta altament deficient en conjunt. Als anys vuitanta, però, s'ha intentat l'aparició d'una sòlida infraestructura.

Màrius Fullana

El País Valencià tingué una època d'esplendor científica durant la segona meitat del segle XIX, gràcies a la progressiva consolidació de la investigació científica des de la Restauració. Figures importants en geologia, investigació agrícola, farmacologia i fisiologia; la introducció de l'evolucionisme darwinian de la mà de Pelegrí Casanova; i sobretot l'Institut Médico Valencià, en el butlletí del qual aparegueren molts dels treballs mèdics més importants de la Península. Un eficaç mitjà de difusió de les novetats europees.

Dependre de Madrid, i el doble colonialisme científic que això implica, l'atracció del centre sobre els científics valencians o la nul·la atenció de la classe dominant, determinaren la decadència. Amb el provincialisme vingué la impossibilitat de tenir personalitat i pes propis. Durant l'època que acaba amb la guerra civil es va produir una lenta recuperació.

Cal recordar ací un estudi fet pel departament d'Història de la Ciència de la Universitat de València i el col·lectiu La Ribera (presentat a les

Els laboratoris de les universitats valencianes disposen de pocs mitjans.

Primeres Jornades de la Recerca als Països Catalans el 1977) sobre la investigació valenciana entre 1959 i 1979; i un article aparegut a *Batlia*, editada per la Diputació de València, al número de primavera-estiu de 1987. Als vuitanta, observem una descentralització i democratització de la ciència: la LRU (1983), l'aparició de la Comissió Interdepartamental d'Investigació Científica i Tecnològica de la Generalitat valen-

ciana (1984) i la Llei de la Ciència (1986).

Dins els projectes d'investigació del CSIC, l'àrea mediterrània és l'única relacionada amb el PV. El nombre de departaments (20) està a l'altura dels de Catalunya i després de Madrid (98), de Castella-Lleó (22) i Andalusia (21). La relació producció-inversió resulta desfavorable, com sempre, als Països Catalans.

La Llei de Reforma Universitària (LRU): a) Confecciona un mecanisme d'accés que possibilita valorar les aportacions a l'avanç del coneixement dels candidats a entrar en la universitat. b) Els departaments són la base de la docència i la investigació. c) Els departaments poden fer contractes d'investigació amb organismes públics i privats.

La Universitat valenciana ha reglamentat la seua democratització

(creació dels Consells Socials) i la seua autonomia i renovació (Estatuts).

Les tesis doctorals dedicades a temes valencians, podem situar-les en un 79% a Geografia i Història, la més alta, 0% per a Matemàtiques, i una mitjana d'un 12% per a les altres de Ciències. Repassem cada Facultat:

1) Medicina: Pel nombre de publicacions en revistes estrangeres i de participacions en congressos internacionals destaquen: patologia, bioquímica, anatomia, neurocirur-

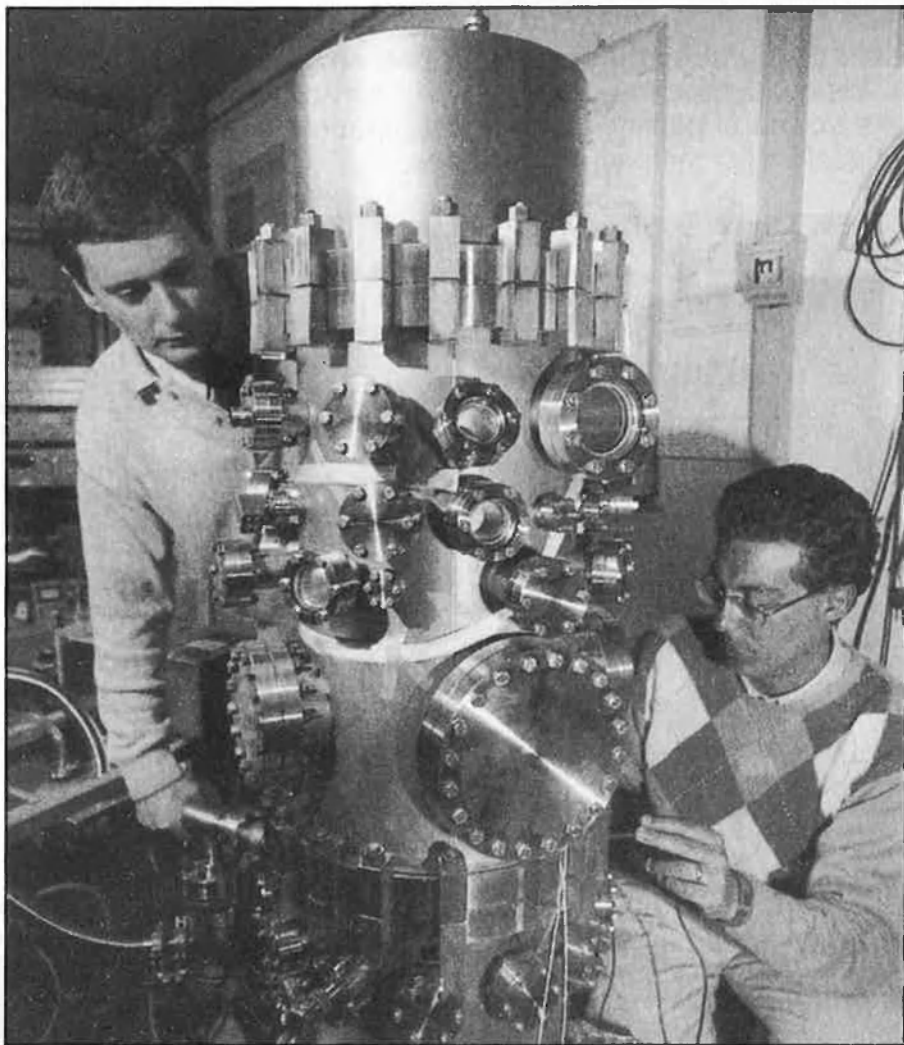
gia, història de la ciència i de la medicina.

2) Física: Física teòrica: Línies sobre interaccions electrofebles i quantificació geomètrica; el grup de J. Bernabeu publica amb assiduitat en *Nuclear Physics* i compta amb una importantíssima participació internacional.

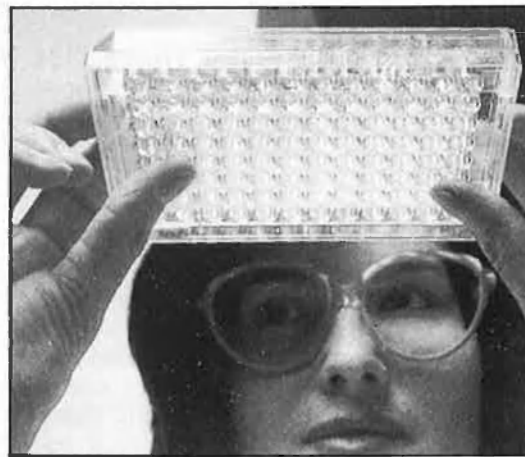
Un altre grup, dirigit per J. M. Ibáñez, treballa de manera entusiasta sobre «últimes fases d'evolució estel·lar: col·lapse i supernoves». El professor Joaquim Olivert treballa sobre «incomprensibilitat i rigidesa

en medis continus relativistes». Física atòmica i nuclear: línia sobre Física Nuclear (col·laboració amb el CERN), radioactivitat i soroll ambiental i sobre ones planes discretitzades. Òptica: tractament d'imatge òptica i influència de la coherència de la visió. Termologia: línia sobre l'estat i el control del microclima.

3) Matemàtica: Teoria de funcions. El professor M. Valdivia és el màxim especialista mundial en el seu tema d'investigació. Destaquen també geometria i topologia. Matemàtica aplicada i astronomia: Els

Un aspecte important de la investigació és l'aplicació pràctica.

temes són «Activitat al diagrama H-R», «Física Solar» i «Univers a gran escala».

Cal esmentar també les Facultats de Biologia, Química, Farmàcia i Geografia i Història.

La investigació científica també és duta a les recentment creades universitats valencianes: Universitat Politècnica de València i Universitat d'Alacant.

Fa poc ha aparegut la idea de la independència de les Facultats de Ciències de la Universitat de València per a la formació d'una nova universitat (València 3 seria un possible nom). Se seguiria el model francès d'universitat (les diverses universitats de París o les cinc d'Estrasburg, una ciutat més petita que València). La creació d'una comissió que estudeie el tema s'aprovà per unanimitat en una Junta de la Facultat de Física a proposta de la Candidatura Progressista de Física (grup d'estudiants), i serà tractat en pròximes juntes de les altres Facultats de Ciències.

Això no obstant, cal buscar una millora de la qualitat docent i investigadora; com també un agença-

Despesa pública de la Generalitat valenciana en Recerca i desenvolupament en 1988

	Milers de pessetes
— Investigació, desenvolupament i innovació industrial	1.750.000
— Investigació, desenvolupament i innovació agrària	1.004.000
— Investigació mediambiental	165.000
— Investigació científica i tècnica	3.580.000
TOTAL	6.499.000

* Inclou finançament a la Investigació Universitària.

ment de la situació del *proletariat científic*, és a dir, dels becaris.

La Conselleria de Cultura, Educació i Ciència ha aportat els mitjans necessaris per a la potenciació dels recursos humans i materials de les tres Universitats i dels Centres d'Investigació.

Quant a la difusió de la investigació, comptem amb les següents publicacions valencianes: l'IVEI publica entre altres *Debats*. La Diputació, *Batlía*. D'altres institucions, com ara la Caixa d'Estalvis de València o la Fundació Valenciana d'Estudis Avançats (FVEA) tam-

bé trauen publicacions a banda de les mateixes universitats.

La investigació valenciana està mancada d'una empenta que podria venir de la dedicació de major pressupost; de l'increment de joves dedicats a aquesta i de la millora de la seua situació. □

LA UIB DESENROTLLA ACTUALMENT 40 PROJECTES D'INVESTIGACIÓ

Mirar a Europa

La Universitat de les Illes Balears (UIB) duu camí de convertir-se en un centre pilot dins de la investigació espanyola. Els avanços en aquesta matèria són propiciats per una política d'esforç econòmic que fa que el passat curs aquesta institució destinara a la investigació 700 milions de pessetes.

Joana Mas

A pesar de la important partida presupostària, els recursos no són encara suficients. És per això que la UIB treballa en projectes científics d'investigació a través de la firma de convenis amb l'administració local, institucions estrangeres i amb subvencions de la Comissió Assessora d'Investigació Científica i Tècnica (Direcció General de Polítiques Científiques) (CAICYT) i del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Actualment, a la Universitat de les Illes Balears hi ha 20 grups de persones treballant en quaranta projectes d'investigació de ciències i humanitats, tres dels quals (Comet, Erasmus, i Euram) són de caràcter europeu.

Homologació internacional

Vicenç Torra, vice-rector de la UIB, afirma que l'objectiu prioritari de la institució és buscar línies d'investigació homologades internacionalment sense descuidar els projectes locals que han de ser assumits pel govern balear en un intent per contribuir a la promoció general de la ciència.

El vice-rector Torra explica que en el transcurs d'aquest any el govern autònom ha promès convocatòries explícites i una promoció d'àrees prioritàries de l'ensenyament.

Un dels projectes més importants en què treballa actualment la Universitat de les Illes Balears és l'Erasmus. L'objectiu és la lliure circulació de matèria grisa amb intercanvis amb els països comunitaris.

La política universitària estatal, se-

FRANCESC AMENGUAL

Vicenç Torra, vice-rector de la UIB.

gons Vicenç Torra, afavoreix avui dia els contactes internacionals. L'any passat la UIB va rebre 18 milions de pessetes per facilitar les relacions entre universitats estrangeres. Des de fa tres anys, la Universitat Balear acull postdoctorats o investigadors que vénen a l'illa a passar anys sabàtics.

Vicenç Torra opina que la Universitat Balear ha augmentat en els darrers temps la seua capacitat investigadora i, en conseqüència, els seus serveis, malgrat l'escassetat, en alguns moments, de recursos materials i humans. «Això ha fet que se situe entre les primeres universitats espanyoles. Però les estadístiques també són enganyoses. No podem congratular-nos de la posició de la UIB si tenim en compte l'alt índex de renda per càpita de les Ba-

lears. La nostra universitat hauria de poder comparar-se amb les europees. La rendibilitat científica d'una universitat ha de ser equivalent al lloc on es troba. No obstant això, podem dir que es tracta d'una Universitat petita, però activa», explica Vicenç Torra.

En aquests moments la capacitat investigadora de la UIB és bona perquè els contactes amb l'exterior possibiliten l'adquisició de nous coneixements. Per crear programes d'investigació, però, cal estar en possessió d'alta tecnologia, cosa que no és factible sense un major finançament. En aquest sentit, el vice-rector de la UIB considera que «si la institució segueix una línia coherent, com ho ha fet fins ara, en uns anys pot convertir-se en un centre pilot d'investigació científica».